

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2018

aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

sihtasutuse nimi: Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

registrikood: 90006006

tänava/talu nimi, Lasnamäe tn 2
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 11412

telefon: +372 6279700

faks: +372 6279701

e-posti aadress: eas@eas.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	7
Bilanss	7
Tulemiaruanne	8
Rahavoogude aruanne	9
Netovara muutuste aruanne	10
Raamatupidamise aastaaruande lisad	11
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	11
Lisa 2 Raha	15
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	16
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	17
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	18
Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad	19
Lisa 7 Kasutusrent	19
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	20
Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad	21
Lisa 10 Tulu ettevõtlusest	21
Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	22
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	22
Lisa 13 Tööjõukulud	23
Lisa 14 Seotud osapooled	23
Lisa 15 Hasartmängumaksu tulu	23
Lisa 16 Ettemakstud toetused toetusskeemide lõikes	24
Lisa 17 Sihtotstarbelised vahendid	24
Lisa 18 Jagatud annetused ja toetused	25
Aruande allkirjad	27
Vandeauditiitori aruanne	28

TEGEVUSARUANNE

2018. a jätkus Eesti majanduskasv – esimese kolme kvartali SKP kasv ulatus 3,8%ni. Kaupade ekspordimaht suurenes 2018. a võrreldes aasta varasemaga 12%.

EASi klientide puhul saame käesolevas tegevusaruandes hinnata 2017. a majandusaasta tulemusi 2016. a teenindatud ettevõtete pealt. Seega majandustulemused kajastavad 2017. a seisu, mil Eesti majanduse kasv võttis kõvasti hoogu.

Organisatsiooni eesmärgid

Meie tegevuse peamine eesmärk on ühiskondliku heaolu kasv, lähtudes seejuures kolmest strateegilisest mõjuvaldkonnast:

Ettevõtluse ja ekspordi valdkonnas:

- Klientide tundmiseks ja leidmiseks on oluline ettevõtlusmaastiku kaardistamine ja ambitsioonikate ettevõtete tuvastamine;
- Kliendihaldus ja -arendus on oluline konkreetsete ettevõtete probleemi tuvastamisel ja abi leidmisel.

Välisinvesteeringute ja välisurgude tegevuste valdkonnas:

- globaalsetes konkurentsitingimustes investorite leidmine;
- Eesti majanduse väärtuspakkumise koostamine ja turundamine potentsiaalsetele investoritele, et teha Eesti majanduskeskkond nende investeerimisplaanide jaoks atraktiivseks.

Turismi valdkonnas:

- prioriteetsete ja kasvavate sihtturgude esma- ja korduvkülastuste soodustamine, sh kõrghooaja väliselt;
- äriturismi arendamine konverentsiturismina ja läbi täiendavate lennuliinide lisandumise;
- turismi tulu suurendamiseks külastuste kestuse pikendamine ja turismiteenuste tarbimise kasvatamine.

EASi pikemaajalisem mõõdetav eesmärk

Eesti on rahvusvahelises **konkurentsivõime edetabelis** tõusnud 2020. a kahekümne prima riigi hulka¹. 2018. a pingereas on Eesti 32. kohal, langedes oma positsioonilt kolme koha võrra võrreldes eelmise aastaga.

Organisatsioonilised muutused ja tegevused

2018. a valmis EASi strateegiline tegevuskava 2019-2023, mis pakub välja mudelid ja printsiibid, kuidas edaspidi riik sekkub ettevõtlusesse ning seab strateegilised ja operatiivsed sihttasemed järgneva viieks aastaks. Uue EASi strateegia kohaselt on fookuses kõrge lisandväärtusega ekspordivad ettevõtted ning välisinvesteeringute ja turismi arendamine. Selleks, et saaksime strateegiat edukalt ellu viia, oleme arendustööriistana kasutusele võtnud väljakutsete raamistiku. See lubab töötajaid kaasates keskenduda olulistele teemadele üle kogu organisatsiooni ning panna paika selged vastutustähtjad ja oodatavad tulemused. Septembris 2018. a andsime Riigi Tugiteenuste Keskusele (RTK) üle regionaalvaldkonna meetmed. Alates augustist 2018. a on meil lisaks Tallinna ja Tartu esindustele avatud kontor Pärnus, mis on kooskõlas valitsuse eesmärgiga viia pealinnast välja maakondadesse 1000 riigipalgalist töökohta.

EASi tegevuste kokkuvõte

Ettevõtluse ja ekspordi valdkonnas oli lõppenud aasta peamine märksõna uued teenused ettevõtetele. Sügisel võtsime vastu EASi uue strateegia, mille alusel hakkame ettevõtetele pakkuma mitmeid uusi teenuseid. Teiseks oluliseks suunaks oli koostöö erialaliitudega. Kohtusime aasta I pooles kokku 18 erialaliiduga, et tutvustada EASi tegemisi ja kaardistada liitude ootused. See oli oluliseks esimeseks sammuks, et EASist saaks hea partner ettevõtluse esindusorganisatsioonidele. Kolmanda olulise sammuna võtsime ette EASi välisesinduste võrgustiku laiendamise. Tegime eeltööd, et avada uued ekspordinõuniku positsioonid Araabia Ühendemiraatides ja Ameerika ida-rannikul. Tulemuste poole pealt saab läinud aastat lugeda kordaläinuks. EASi kasvu- ja võtmeklientide müügitulu kasvas +15%, mis on oluliselt kiirem turu keskmisest (kokku +443 miljonit eurot). Ettevõtete ekspordimüügitulu kasvas +185 miljonit eurot ja lisandväärtus +64 miljonit eurot. 2018. a suur tähelepanu läks kliendibaasi kasvatamisele ja arenguprogrammi kui teenuse aktiivsele müügile. Aasta jooksul sai finantseeritud üle 60 ettevõtte kogusummas 17,5 miljonit eurot. Ettevõtete peamine tunnustamise üritus oli traditsiooniliselt Ettevõtluse Auhind 2018, kus aasta ettevõtteks valiti pakirobotite tootja Cleveron AS.

---

¹ Rahvusvahelise konkurentsivõime edetabelina kajastame World Economic Forumi analüüsi, kus Eesti oli 2018. a 32. kohal.

Välisinvesteeringute keskuses oli 2018. a läbi aegade parimate tulemustega nii investeeringute mahu kui töökohtade prognoosi osas. Kavandatud otseste välisinvesteeringute maht ulatus 324 miljoni euroni ja töökohtade arv 1472ni. 2018. a Eestisse tehtud 156 investorite visiiti näitab jätkuvat huvi kasvu Eesti suunal ja lubab ka järgnevat aastateks prognoosida suurenevaid investeeringute mahtusid. Work in Estonia programmi raames avasime Eesti Rahvusvahelise Maja, mis on suunatud välisspetsialistidele, neid tööle võtvatele töandjatele ja Eestisse naasvatele kaasmaalastele riigi ja omavalitsusega suhtlemiseks, nõustamisteenuste saamiseks ning kontaktvõrgustiku loomiseks. 2018. a koostasime välisinvesteeringute strateegia aastateks 2019-2023, mille kohaselt kasvavad eesmärgid perioodi lõpuks varasemate aastatega võrreldes neljakordseks.

Turismivaldkonnas jõudsid siseturistide ööbimised kuuendat aastat järjest ja välituristide ööbimised kolmandat aastat järjest uue rekordini. 2018. a oli ööbimiste kasv siiski tagasihoidlikum kui paaril eelmisel aastal – sise- ja välituristide ööbimised kasvasid kokku 1,8%. Samas kasvas oodatust rohkem turismiteenuste eksport: kui perioodi IV kv 2017 – III kv 2018 eesmärgiks oli 1,8 miljardit, siis tegelik tulemus oli 1,97 miljardit eurot (kasv aasta varasemaga võrreldes 106 miljoni euro võrra ehk 5,7%). Tulude kasvu kindlustab mitmekesine rahvusvaheline turundus ja äriturismi arendamine, et vähendada liigset sõltuvust ainult lähiturgude puhkuseturistidest.

Regionaalarengu valdkonnas oli 2018.a olulisimaks tegevuseks kõigi regionaaltoetuste ja piiriüleste programmide edukas ja sujuv üleandmine Riigi Tugiteenuste Keskusele, mis võimaldab ka toetuste suunal senisest enam keskenduda EASi peamistele eesmärkidele ja sihtrühmadele – Eesti ettevõtted, turismisektor, välisinvestorid. 2018. a oli välisvahendite vahetamise aasta, mille eesmärgid toetuste rakendamisel saavutasime koondina kõigis välisvahendite prioriteetsetes suundades. Lisaks toetuste rakendamisele töötasime välja ja käivitasime projektide järeelseire ja eesmärkide saavutamise hindamise protsessi. Välisvahendite perioodi 2014-20 mõttes oli 2018. a ja on ka järgmised kaks aastat suurima tegevusmahuga aastas – võrreldes 2017. a kasvas hinnatud taotluste ja rahastatud projektide arv kolmandiku võrra, mis toob kaasa olulise aruandluse mahu kasvu 2019-2020.a

EASi eesmärkide mõõdikud

Valdavalt on 2018. a seatud eesmärgid täidetud. Saavutamata jäid kaks turismivaldkonna mõõdikut – prioriteetsetelt sihtturgudel turistide ööbimiste arv (eesmärk 5%) ning turismitulu kasv (eesmärk 33,1 miljon eurot), lisaks ettevõtlusvaldkonnas jäi alla ootuste kasvuklientide müügitulu kasv võrreldes Eesti keskmisega (eesmärk 8%). Järgmisel joonisel on kajastatud EASi 2018. a eesmärkide saavutustasemed

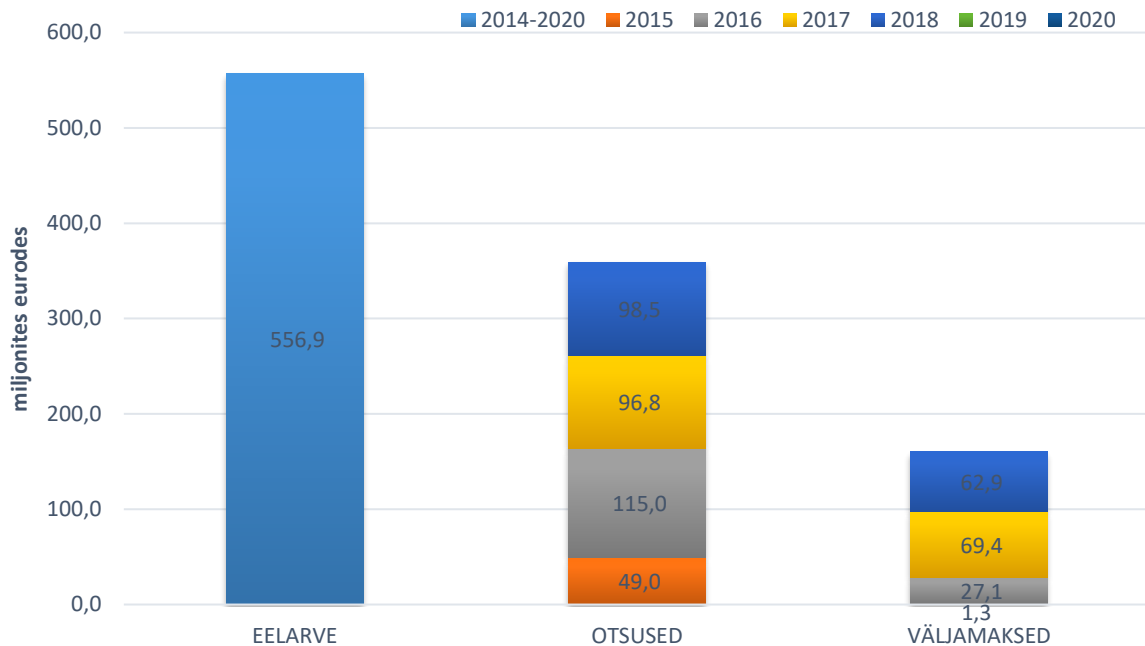
EASi tulemused 2018. a

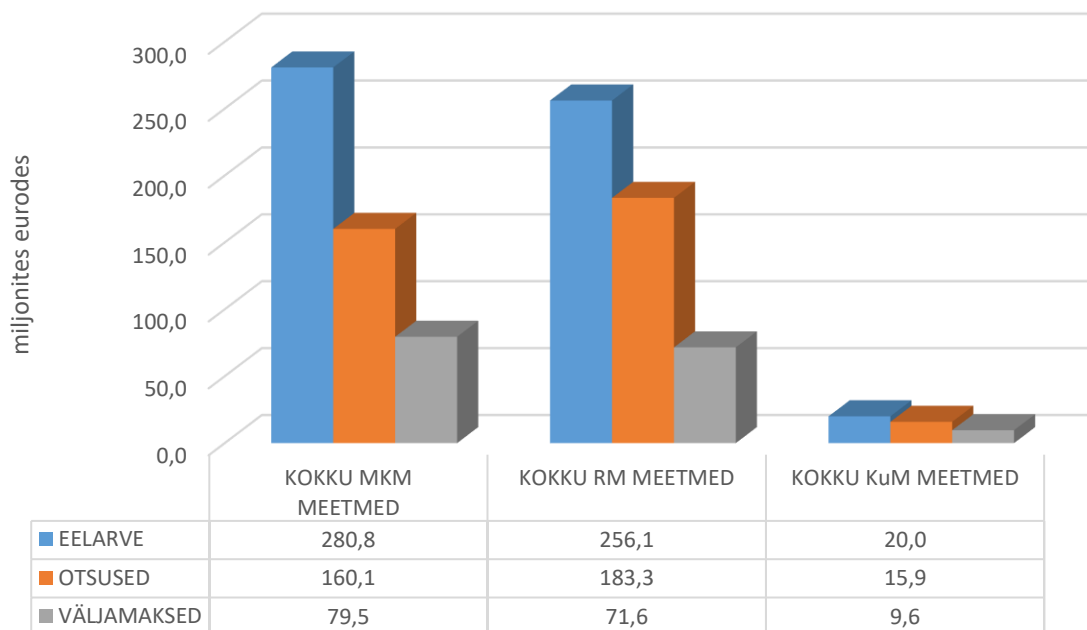
Eelarve, otsused ja väljamaksed

2014-2020 rahastamisperioodi struktuurifondide meetmete kogueelarvest 556,9 miljon eurot olime seisuga 31.12.2018 teinud otsuseid 65% ehk 359,3 miljon eurot (sh MKM 160,1 miljon eurot, KuM 15,9 miljon eurot ja RaM 183,3 miljon eurot) ning abikõlblikke väljamakseid 29% ehk 160,6 miljon eurot (sh MKM 79,5 miljon eurot, KuM 9,6 miljon eurot ja RaM 71,6 miljon eurot).

2014-2020 rahastamisperioodi SF meetmete eelarve, otsused ja abikõlblikud väljamaksed

2014-2020 rahastamisperioodi SF meetmete eelarve jagunemine ministriumide lõikes

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse 2018. aasta koondearve täitmine seisuga 31.12.2018 (eurodes)

		2018 eelarve KOKKU	2018 täitmine	2018 jääk	2018 täitmine määr
1.	KULUDE KATTEALLIKAD				
1.1.	Sihtfinantseerimise vahendid	31 863 767	26 822 155	5 041 612	84,2%
1.1.1.	sh. uus halduskulude eraldis	4 698 700	4 698 700	0	100,0%
1.1.2.	sh. eelmiste perioodide tulem	894 346	19 085	875 261	2,1%
1.1.3.	sh. tehniline abi	3 125 476	2 896 757	228 719	92,7%
1.1.4.	sh. eraldised riigieelarvest	23 145 245	19 207 613	3 937 632	83,0%
1.2.	Sihtotstarbelised tulud	6 219 957	5 565 739	654 218	89,5%
1.3.	SF lubatud otsustusmaht	96 077 694	95 576 923	500 771	99,5%
1.4.	Muud kulude katteallikad	40 198	39 726	472	98,8%
	KULUDE KATTEALLIKAD KOKKU	134 201 616	128 004 544	6 197 072	95,4%

2.	KULUD				
2.1.	Halduskulud	4 489 111	3 915 890	573 221	87,2%
2.2.	Põhitegevuskulud	129 121 337	123 524 198	5 597 139	95,7%
	KULUD KOKKU	133 610 448	127 440 089	6 170 360	95,4%

3.	INVESTEERINGUD				
3.1.	Halduskulud	484 336	259 426	224 910	53,6%
3.2.	Põhitegevuskulud	106 831	305 030	-198 199	285,5%
3.	INVESTEERINGUD KOKKU	591 167	564 456	26 712	95,5%

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	9 324 908	23 767 885	2
Nõuded ja ettemaksud	7 432 056	22 988 831	3
Kokku käibevarad	16 756 964	46 756 716	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	356 108	281 012	5
Immateriaalsed põhivarad	885 373	1 043 107	6
Kokku põhivarad	1 241 481	1 324 119	
Kokku varad	17 998 445	48 080 835	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	6 016 176	19 452 296	8
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	165 423	13 038 149	17
Kokku lühiajalised kohustised	6 181 599	32 490 445	
Kokku kohustised	6 181 599	32 490 445	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	15 590 390	14 834 903	
Aruandeaasta tulem	-3 773 544	755 487	
Kokku netovara	11 816 846	15 590 390	
Kokku kohustised ja netovara	17 998 445	48 080 835	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	79 200 996	97 258 674	17
Tulu ettevõtlusest	143 737	13 357	10
Muud tulud	-4 061 821	3 450 285	15
Kokku tulud	75 282 912	100 722 316	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-16 375 524	-15 105 185	11
Jagatud annetused ja toetused	-48 527 822	-72 167 820	18
Mitmesugused tegevuskulud	-2 505 906	-2 547 225	12
Tööjõukulud	-11 000 135	-9 700 365	13
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-647 094	-446 139	5,6
Kokku kulud	-79 056 481	-99 966 734	
Põhitegevuse tulem	-3 773 569	755 582	
Muud finantstulud ja -kulud	25	-95	
Aruandeaasta tulem	-3 773 544	755 487	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-3 773 569	755 582	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	647 094	446 139	5,6
Muud korrigeerimised	50	-187	
Kokku korrigeerimised	647 144	445 952	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	15 551 602	-4 940 926	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-26 425 873	-869 713	
Laekunud intressid	46 115	48 031	
Makstud intressid	-46 166	-38 627	
Kokku rahavood põhitegevusest	-14 000 747	-4 599 701	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	-447 428	-982 663	
Antud laenude tagasimaksud	5 173	6 000	3
Laekunud intressid	25	84	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-442 230	-976 579	
Kokku rahavood	-14 442 977	-5 576 280	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	23 767 885	29 344 165	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-14 442 977	-5 576 280	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	9 324 908	23 767 885	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2016	14 834 903	14 834 903
Aruandeaasta tulem	755 487	755 487
31.12.2017	15 590 390	15 590 390
Aruandeaasta tulem	-3 773 544	-3 773 544
31.12.2018	11 816 846	11 816 846

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (edaspidi sihtasutus) 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis sätestatud nõuded.

Sihtasutus on lähtunud tulemiaruaruande koostamisel Raamatupidamise Toimkonna juhendist nr 14.

Sihtasutuse 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse kassas olevat sularaha, välispankades ja riigikassas hoitavaid vahendeid.

Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud varade ning kohustiste saldode muutused. Investeeringis- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja -kohustised on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakurside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on tulemiaruanandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, see on nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused ja tagasimaksud. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga ostja kohta eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Allahindlus kajastatakse bilansis kirjel "Nõuded ja ettemaksud" ning tulemiaruanandes kirjel "Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud". Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõudeid, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Sihtasutusele Maksu- ja Tolliameti poolt edasi antud hasartmängumaksu tulu kajastatakse tekkepõhiselt, st. tulu kajastatakse maksustamisperioodile vastavas perioodis Maksu- ja Tolliametilt saadud teatise alusel. Hasartmängumaksu tulu kajastatakse tulemiaruanandes real "Muud tulud".

See osa hasartmängumaksust, mille maksetähtpäev saabub peale aruandekuupäeva või mis on Maksu- ja Tolliameti poolt aruandekuupäevaks ülekantud, kuid sihtasutuse arveldusarvele jõudnud pärast aruandekuupäeva, on kajastatud nõudena bilansireal "Maksu- ja trahvinõuded".

Seisuga 31.08.2018 on sihtasutusele laekunud hasartmängumaksu tulud ja nõuded antud üle Rahandusministeeriumile.

Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Põhivaradeks loetakse sihtasutuse enda tegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 5000 eurost. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta.

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest.

Materiaalse ja immateriaalse põhivara arvestuses ei kapitaliseerita nende maksumusse käibemaksu ja muid tagasisaamisele mittekuuluvaid makse ja lõive.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Masinad ja seadmed	3 -12 aastat
Muud materiaalsed põhivarad	2 - 5 aastat
Arvutitarkvara	2 - 4 aastat

Igal aruandekuupäeval hinnatakse materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade puhul varade väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse. Sel juhul suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kulu vähendamisenä.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse renditehingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud renditehingud kajastatakse kasutusrendina.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksamisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestus toimub kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates aruandekuupäevast või sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Sihtasutus kajastab oma bilansis eraldise juhul, kui sihtasutusel lasub enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või faktiline kohustis, kohustise realiseerumine on tõenäoline ja kohustise summat on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise

realiseerumise aja kohta.

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuete bilansivälistel kontodel. Tingimuslike nõuete ja kohustiste üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Antud sihtotstarbeliste kohustiste üle arvestuse pidamisel loetakse bilansivälise kohustise tekkimise hetkeks esitatud toetuse taotluse osas tehtud positiivset finantseerimisotsust.

Annetused ja toetused

Toetustena käsitletakse sihtasutuse poolt saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning sihtasutuse poolt antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jagatakse järgmisteks liikideks:

- a) sihtfinantseerimine - teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- b) tegevustoetused - antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest

Toetuste kajastamise üldpõhimõtted

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Toetust kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvelevõtmise kuupäeval vastavuses eelpool tooduga.

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuete bilansivälistel kontodel. Antud sihtotstarbeliste toetuste üle arvestuse pidamisel loetakse bilansivälise kohustise tekkimise hetkeks esitatud toetuse taotluse osas tehtud positiivset finantseerimisotsust.

Sihtfinantseerimise andjad ja vahendajad kajastavad antud ja vahendatud sihtfinantseerimist kuludes (vahendajad ka tuludes) samades perioodides kui toetuste saajad. Põhivara sihtfinantseerimise andmist ja vahendamist kajastatakse kuludes (vahendajad ka tuludes) sellel perioodil, millal toetuse saaja kajastab põhivara soetamise.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise perioodis. Kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud, kajastatakse saadud vahendid ettemaksena. Kui sihtfinantseerimise saamisega seotud kulutused on tehtud ja puudub sisuline toetuse laekumata jäämise risk, kuid toetus on veel laekumata, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna ja nõudena.

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamiseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse sihtfinantseerimiste tuluna põhivara soetamise perioodis. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Sihtfinantseerimise vahendamine

Sihtasutus sihtfinantseerimise vahendajana kajastab sihtfinantseerimist tekkepõhise printsiibi järgi oma tuludes ja kuludes. Kui sihtfinantseerimiseks saadud rahalised vahendid kantakse vahendajale, kajastab vahendaja seda kuni tulu ja kulu kajastamise perioodi saabumiseni saadud ettemaksena. Kui vahendaja kannab toetuse saajale raha üle ettemaksena, kajastab ta seda toetuse saajale antud ettemaksena. Kui vahendaja aktsepteerib toetuse saaja aruande tehtud kulutuste osas, kajastab ta toetuse saaja kulutuste tegemisega samas perioodis tulu toetuse andjalt ja kulu toetuse saajale ning võtab arvele kas nõude toetuse andja vastu või vähendab toetuse andjalt saadud ettemakset ja võtab arvele kohustise toetuse saaja ees või vähendab toetuse saajale antud ettemakset. Kui vahendaja vastutab toetuse andja ees saaja-poolsete lepingutingimuste täitmise ja raha sihipärase kasutamise eest, võtab vahendaja lepingu rikkumise selgumisel arvele tagasinõude toetuse saaja vastu ja tagasimaksekohustise toetuse andja ees. Ühtlasi vähendatakse saadud toetuste tulu ning antud toetuste kulu.

Kui sihtfinantseerimise projekt registreeritakse perioodi 2014-2020 struktuuritoetuste seaduse §-s37 nimetatud struktuuritoetuse registris, kajastab toetuse andmist või vahendamist alates 01.01.2019 ministeerium, kelle poliitikavaldkonda projekt kuulub. Kuni 2018. aasta lõpuni kajastas SFOSis registreeritud toetuste vahendamist sihtasutus, kes annab 31. detsembri 2018. a seisuga nende toetuste bilansilised kohustiste, nõuete ja ettemaksete saldod üle ministeeriumitele ja Riigikantseleile, koostades üleandmise kohta raamatupidamise õiendi ja saates selle Riigi Tugiteenuste Keskusele.

Saldode hulka kuuluvad ka kuni 2018. aasta ettemaksed, mida ei ole 2018. a tekkinud kuludega tõendatud. Samuti antakse üle 2018. a

lõpuks saamata jäänud tagasinõuded. Saldode üleandmine lõpetatakse siis, kui sihtasutuse raamatupidamise aruanne on auditeeritud.

Mitterahaline sihtfinantseerimine

Kui mitterahaline sihtfinantseerimine seisneb selles, et toetuse andja või vahendaja kannab raha otse toetuse saaja hankijale, võetakse sihtfinantseerimine arvele toetuse andja või vahendaja teatise alusel nii, nagu see toimuks siis, kui raha liiguks läbi toetuse saaja hankijale (välja arvatud pangakonto liikumise kajastamine, selle asemel sulgeb toetuse saaja maksepäeval võla hankijale ja nõude toetuse andjale või vahendajale või saadud ettemakse toetuse andjalt või vahendajalt). Avalikku sektorisse kuuluvad vahendajad on kohustatud sihtfinantseerimise ülekandmisel hankijale informeerima toetuse saajat maksetaotluse aktsepteerimisest, toetuse kuludes kajastamise perioodist ja ülekandest hiljemalt ülekande tegemisele järgneva kuu 5. kuupäevaks.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglases väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Laenude andmiseks võetud kohustist (finantseerimisotsuse tegemisel) kajastatakse kuni laenu väljamaksmiseni bilansivälistel kontodel. Peale laenu väljamaksmist kajastatakse laenuõue lühi- ja pikaajalise nõudena laenusaaaja vastu ja sihtfinantseerimise kohustisena bilansikirjel "Võlad ja ettemaksed". Laenu põhiosa laekumisel vähendatakse kohustist bilansikirjel "Võlad ja ettemaksed" suurendades sama summa võrra bilansikirjet "Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused".

Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Tulud

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamise järel.

Kaupade ja teenuste müük on sihtasutuse kõrvaltegevus ning tulemiaruanDES on ettevõtlusega seotud tulud ja kulud esitatud netosummana real "Tulu ettevõtlusest".

Intressitulu kajastatakse tulemiaruanDES, kui tulu laekumine on 100% tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kulud

Tööjõukulud kajastatakse tekkepõhiselt perioodis, mille eest kulu arvestati. Tööjõukuludega seotud maksukulu kajastatakse tekkepõhiselt selles perioodis, mille eest need olid arvestatud.

Kasutamata puhkepäevade ja väljamaksmata puhkusetasude kohustist hinnatakse ümber üks kord aastas aruandekuupäeva lõpu seisuga.

Hüvitusi töölepingu lõpetamisel kajastatakse kuluna kohustise tekkimise hetkel. Lõpparve väljamakse toimub töölepingu lõppemise viimasel kuupäeval.

Tegevuskuludena näidatakse sihtasutuse tegevusega seotud tekkepõhiseid kulusid. Tegevuskulud jaotatakse kahte gruppi: sihtotstarbeliselt finantseeritud toetusskeemide ja programmide rakenduskulud ning administratiivsed tegevuskulud.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

1. sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
2. sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude tehingute osas avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud sündmuste kajastamine aastaaruandes sõltub sellest, kas tegemist on korrigeeriva või mittekorrigeeriva sündmusega.

Korrigeeriv aruandekuupäeva järgne sündmus on sündmus, mis kinnitab aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid. Sellise sündmuse mõju on kajastatud lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanDES.

Mittekorrigeeriv aruandekuupäeva järgne sündmus on sündmus, mis ei anna tunnistust aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludest. Sellise sündmuse mõju ei kajastata lõppenud aasta bilansis ja tulemiaruanDES. Kui mõju on oluline, avaldatakse see lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Riigikassa	9 316 428	19 214 870
Arvelduskontod välispankades	8 480	10 548
Arvelduskontod struktuuriotetuste kasutamiseks	0	4 542 467
Kokku raha	9 324 908	23 767 885

Rahandusministeeriumi e-riigikassa arvelduskontode jääkidelt ei arvestatud 2018. aastal intresse

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	137 445	137 445	0	0
Ostjatelt laekumata arved	149 805	149 805	0	0
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-12 360	-12 360	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	255 722	255 722	0	0
Ettemaksed	935 879	935 879	0	0
Tulevaste perioodide kulud	851 655	851 655	0	0
Muud makstud ettemaksed	84 224	84 224	0	0
Ettemakstud toetused	276 718	276 718	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	5 892 886	5 892 886	0	0
Tagasinõuded toetuste siht- ja kaasfinantseerimise vahendamisest	-66 594	-66 594	0	0
Maksu- ja trahvinõuded	0	0	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	7 432 056	7 432 056	0	0

	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	42 221	42 221	0	0
Ostjatelt laekumata arved	51 381	51 381	0	0
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-9 160	-9 160	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	8 248	8 248	0	0
Muud nõuded	5 173	5 173	0	0
Laenuõuded	5 173	5 173	0	0
Ettemaksed	1 045 590	1 045 590	0	0
Tulevaste perioodide kulud	927 271	927 271	0	0
Muud makstud ettemaksed	118 319	118 319	0	0
Maksu- ja trahvinõuded	598 103	598 103	0	0
Ettemakstud toetused	2 015 844	2 015 844	0	0
Saamata sihtfinantseerimine	19 020 341	19 020 341	0	0
Tagasinõuded toetuste siht- ja kaasfinantseerimise vahendamisest	253 311	253 311	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	22 988 831	22 988 831	0	0

Real "Maksu- ja trahvinõuded" kajastub nõue Maksu- ja Tolliameti vastu sihtasutusele edasiandmisele kuuluva hasartmängumaksutulu osas summas 0 eurot (31.12.2017: 598 103 eurot). 31.08.2018 seisuga on hasartmängumaksu nõue üle antud Rahandusministeeriumile. Informatsioon tulu kohta on esitatud lisas 15.

Seisuga 31.12.2018 oli laenuõuete alusvaluuta euro, intressimäär 1% (31.12.2017: 1%) ning lõpptähtaeg 30.11.2018.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	62 932	0	29 482
Üksikisiku tulumaks	0	117 465	0	104 271
Erisoodustuse tulumaks	0	23 950	0	90 524
Sotsiaalmaks	0	212 871	0	239 850
Kohustuslik kogumispension	0	10 722	0	10 841
Töötuskindlustusmaksed	0	13 782	0	13 247
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	15 102	0	23 606
Ettemaksukonto jääk	255 722		8 248	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	255 722	456 824	8 248	511 821

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

				Kokku
	Arvutid ja arvutisüsteemid	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
31.12.2016				
Soetusmaksumus	757 268	757 268	35 534	792 802
Akumuleeritud kulum	-517 393	-517 393	-34 507	-551 900
Jääkmaksumus	239 875	239 875	1 027	240 902
Ostud ja parendused	125 740	125 740	-7 780	117 960
Amortisatsioonikulu	-84 603	-84 603	6 753	-77 850
31.12.2017				
Soetusmaksumus	883 008	883 008	27 754	910 762
Akumuleeritud kulum	-601 996	-601 996	-27 754	-629 750
Jääkmaksumus	281 012	281 012	0	281 012
Ostud ja parendused	181 581	181 581	0	181 581
Amortisatsioonikulu	-106 485	-106 485	0	-106 485
31.12.2018				
Soetusmaksumus	1 064 589	1 064 589	27 754	1 092 343
Akumuleeritud kulum	-708 481	-708 481	-27 754	-736 235
Jääkmaksumus	356 108	356 108	0	356 108

Aruandeperioodil ei kantud maha materiaalseid põhivarasid.

Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

	Arvutitarkvara	Kokku
31.12.2016		
Soetusmaksumus	2 526 216	2 526 216
Akumuleeritud kulum	-1 822 265	-1 822 265
Jääkmaksumus	703 951	703 951
Ostud ja parendused	707 445	707 445
Amortisatsioonikulu	-368 289	-368 289
31.12.2017		
Soetusmaksumus	3 233 661	3 233 661
Akumuleeritud kulum	-2 190 554	-2 190 554
Jääkmaksumus	1 043 107	1 043 107
Ostud ja parendused	382 875	382 875
Amortisatsioonikulu	-540 609	-540 609
31.12.2018		
Soetusmaksumus	3 516 976	3 516 976
Akumuleeritud kulum	-2 631 603	-2 631 603
Jääkmaksumus	885 373	885 373

Aruandeperioodil kanti maha immateriaalset põhivara soetusmaksumuses 99 560 eur (jääkväärtus 0 eur).

Lisa 7 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2018	2017
Kasutusrendikulu	1 294 791	925 692
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2018	31.12.2017
12 kuu jooksul	95 418	70 761
1-5 aasta jooksul	21 310	6 600
Üle 5 aasta	15 983	0

Seisuga 31.12.2018 on ruumide kasutusrendilepingute ennetähtaegse lõpetamise etteteatamise tähtaeg 30 kalendripäeva kuni 6 kuud.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	1 933 016	1 933 016	0	0	
Võlad töövõtjatele	821 997	821 997	0	0	
Maksuvõlad	456 824	456 824	0	0	4
Muud võlad	902	902	0	0	
Muud viitvõlad	902	902	0	0	
Saadud ettemaksed	120 000	120 000	0	0	
Muud saadud ettemaksed	120 000	120 000	0	0	
Siht- ja kaasfinantseerimisega seotud kohustised toetuse saajale	2 683 437	2 683 437	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	6 016 176	6 016 176	0	0	
	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	1 651 911	1 651 911	0	0	
Võlad töövõtjatele	364 942	364 942	0	0	
Maksuvõlad	511 821	511 821	0	0	4
Muud võlad	264	264	0	0	
Muud viitvõlad	264	264	0	0	
Saadud ettemaksed	96 009	96 009	0	0	
Muud saadud ettemaksed	96 009	96 009	0	0	
Siht- ja kaasfinantseerimisega seotud kohustised toetuse saajale	16 822 176	16 822 176	0	0	
Laenutegevuseks saadud sihtfinantseerimine	5 173	5 173	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	19 452 296	19 452 296	0	0	

Seisuga 31.12.2018 anti sihtfinantseerimise kohustised üle ministriumile, kelle poliitikavaldkonda vastav projekt kuulub.

Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Tingimuslikud kohustised		
Ettevõtluse ja ekspordi valdkond	1 505 754	61 025 466
Turismivaldkond	0	16 233 705
Regionaalarengu valdkond	0	72 605 393
Kokku tingimuslikud kohustised	1 505 754	149 864 564

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja nõudeid kajastatakse tingimuslike nõuete ja kohustistena bilansivälistel kontodel. Antud sihtotstarbeliste toetuste üle arvestuse pidamisel loetakse bilansivälise kohustise tekkimise hetkeks esitatud toetuse taotluse osas tehtud positiivset finantseerimisotsust.

Seisuga 31.12.2018 anti sihtfinantseerimise kohustised üle ministereeriumile, kelle poliitikavaldkonda vastav projekt kuulub.

Lisa 10 Tulu ettevõtlusest (eurodes)

	2018	2017
Tulu messipindade vahendamise ja konverentside korraldamisest	414 785	297 372
Tulu seminaride läbiviimisest	34 130	32 050
Muu müügitulu	132 046	23 611
Tulu ekspordipartnerite otsingust	24 800	27 500
Ürituste ja teenuste müügitulu	48 623	13 357
Müügikulu kokku	-510 647	-380 533
Kokku tulu ettevõtlusest	143 737	13 357

Müügikulu on kajastatud netotuluna. Tegemist on mittepõhitegevusest tulenevate tulude ja kuludega ning ei ole eraldi võetuna olulised.

Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2018	2017
Energia	28 042	21 481
Elektrienergia	5 694	7 050
Soojusenergia	12 097	5 847
Kütus	10 251	8 584
Transpordikulud	25 658	28 302
Üür ja rent	267 113	267 476
Mitmesugused bürookulud	2 552 467	3 025 946
Uurimis- ja arengukulud	1 107 987	807 948
Lähetuskulud	759 982	689 984
Koolituskulud	70 635	33 024
Riiklikud ja kohalikud maksud	2 613 778	2 218 723
Info - ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	766 026	453 093
Ürituste korraldamisega seotud kulud	6 374 404	5 823 125
Koolitustega seotud kulud	1 799 432	1 727 550
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	10 000	8 533
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	16 375 524	15 105 185

Koolituskulude suurenemine on tingitud enam erinevatel väliskoolitustel osalemise tõttu, ürituste korraldamisega seotud kulud sisaldavad erinevaid Eestit tutvustavaid kampaaniaid ja messidel osalemisi (nt kampaaniaid Suurbritannias, Ukrainas, Work In Estonia).

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2018	2017
Üür ja rent	471 466	455 629
Energia	67 897	56 966
Elektrienergia	51 164	41 304
Soojusenergia	15 603	14 945
Kütus	1 130	717
Mitmesugused bürookulud	577 554	792 835
Uurimis- ja arengukulud	15 749	36 176
Lähetuskulud	35 228	17 034
Koolituskulud	68 847	71 516
Riiklikud ja kohalikud maksud	458 539	476 268
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	360	3 110
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	803 147	633 200
Sõidukite majandamiskulud	7 119	4 491
Kokku mitmesugused tegevuskulud	2 505 906	2 547 225

Lisa 13 Tööjõukulud

(eurodes)

	2018	2017
Palgakulu	8 277 873	7 298 308
Sotsiaalmaksud	2 472 562	2 178 838
Töötuskindlustusmaksed	57 902	49 750
Ajutiste lepinguliste töötajate töötasu	191 798	173 469
Kokku tööjõukulud	11 000 135	9 700 365
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	281	276

Aruandeaasta keskmised arvud olid: juhatuse liikmeid 3 (2017:3) ja töölepingutega 281 (2017:276).

Lisa 14 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2018	2017
Arvestatud tasu	242 378	244 630

Sihtasutuse asutaja on Eesti Vabariik (asutaja õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium).

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruannetes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Aruandeperioodil tehtud tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna ning nende pereliikmete ja nende valitseva või olulise mõju all olevate ettevõtetele vastavad õigusaktidele, sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või raamatupidamiskohustuslase üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lepingu ennetähtaegsel lõppemisel sihtasutuse algatusel enne juhatuse liikme volituse tähtaja möödumist makstakse juhatuse liikmele lahkumiskompensatsiooni tema kahe kuupalga ulatuses. Kompensatsiooni ei maksta, kui tagasikutsumise põhjuseks on juhatuse liikme poolne lepingu rikkumine või muu tegu, mille tagajärjeks on usalduse kaotus.

Aruandeperioodil on juhatusele arvestatud tasusid summas 214 232 eurot (2017: 215 455 eurot) ja nõukogule 28 145 eurot (2017: 29 175 eurot).

Lisa 15 Hasartmängumaksu tulu

	2018	2017
Saadud tulu	1 997 312	3 398 159
Antud investeeringutoetust	-427 945	-1 864 171
Komisjoni teenindamise vahendid	-6390	-4166

Sihtasutusele Maksu- ja Tolliameti poolt edasi antud hasartmängumaksu tulu kajastatakse tekkepõhiselt maksustamisperioodile vastavas perioodis Maksu- ja Tolliametilt saadud teatiste alusel.

Laekunud hasartmängumaksu vahenditest antud toetuste kulu kajastatakse toetuse saaja poolt kulude tegemise või põhivara soetamise perioodis.

Hasartmängumaksu tulu on kajastatud tulemiaruaude rea "Muud tulud" hulgas.

Seisuga 31.08.2018 on sihtasutusele laekunud hasartmängumaksu tulud summas 4 107 883 eur antud üle Rahandusministeeriumile.

Lisa 16 Ettemakstud toetused toetuskeemide lõikes

	2018	2017
Kohalikud toetused		
Hasartmängumaksust regionaalsete toetuste programm	0	143 681
Setomaa arengu programm	0	66 078
Hajaaasustuse veeprogramm	0	4 963
Peipsiveere arengu programm	0	42 852
Rahvusvahelistumise programm	12 908	0
Hajaaasustuse programm	0	1 403 808
Väikesaarte programm	0	241 349
e-residentsus	25 640	0
Noored Setomaale	0	43 894
Laevanduse toetusprogramm	206 343	13 535
Bioenergia programm	27 830	45 462
Struktuurfondide toetused 2014-2020		
Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks - tugiprogrammide elluviimine perioodil 2017-2023	0	9390
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine	3997	832
Kokku	276 718	2 015 844

Ettemakstud toetused on kajastatud bilansikirjel "Nõuded ja ettemaksed" (lisa 3).

Lisa 17 Sihtotstarbelised vahendid

	2018	2017
Sihtfinantseerimise kasutamata vahendid perioodi algul	13 038 149	19 774 127
Saamata sihtfinantseerimine perioodi lõpul	19 020 341	12 263 830
Sihtfinantseerimine		
Eesti Vabariigi valitsuselt toetuste vahendamiseks ja tegevuskulude sihtfinantseerimiseks saadud vahendid	17 486 200	14 795 716
Horizontaalse tehnilise abi vahendid	2 891 356	3 379 644
Euroopa Liidu Struktuurfondid	69 686 835	69 500 000

Saadud struktuurfondide kaasfinantseerimise vahendid	39 342	48 820
Muude projektide finantseerimine	933 037	1 005 500
Vahendite tagastamine riigieelarvesse	-11 675 868	-996 842
Sihtfinantseerimisvahendid kokku	79 360 902	87 732 838
Muud laekumised		
Laekunud antud laenude tagasimaksetest	5173	6 000
Muudest allikatest laekunud vahendid	13 379	12 226
Laekunud sihtfinantseerimine kokku	79 379 454	87 751 064
Kasutamine		
Toetuste vahendamine ja tegevuskulude sihtfinantseerimine, sh	79 200 996	97 258 674
kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	16 133 269	13 450 690
välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	40 696 100	36 265 038
kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	3 175 155	5 448 524
välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	19 196 472	42 094 422
Lootusetute ja ebatõenäoliste tagasinõuete hindamise tulemusel struktuurfondi vahendite kohustise vähendamine	-76 272	3 984 879
Kasutamine kokku	79 124 724	101 243 553
Sihtfinantseerimise kasutamata vahendid perioodi lõpul	165 423	13 038 149
Saamata sihtfinantseerimine perioodi lõpul	5 892 886	19 020 341

Saamata sihtfinantseerimise saldo on kajastatud bilansikirjel "Nõuded ja ettemaksed" (lisa 3).

Seisuga 31.12.2018 anti sihtfinantseerimise kohustised üle ministeeriumile, kelle poliitikavaldkonda vastav projekt kuulub.

Lisa 18 Jagatud annetused ja toetused

Jagatud annetused ja toetused	2018	2017
Ettevõtluse ja ekspordi valdkond	28 711 340	19 680 995
Välisinvesteeringute valdkond	132 541	93 978
Turismivaldkond	3 525 808	1 447 555
Regionaalarengu valdkond	16 158 133	50 945 292
Kokku	48 527 822	72 167 820
sh kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2 042 424	2 979 894
sh välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	24 328 417	20 162 489
sh kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	2 970 031	6 931 015
sh välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	19 186 950	42 094 422

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 15.04.2019

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (registrikood: 90006006) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
SIGRID HARJO	Juhatuseliige	15.04.2019
ALO IVASK	Juhatuseliige	15.04.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (Sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2018 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ning raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditiiri kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme Sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamus avaldamiseks.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie auditiiri aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama Sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitada infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatab kas Sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Sihtasutuse finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditiiri kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditiiri aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mittevastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks Sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtkonna vandeauditiiri aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditiiri aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada Sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Sihtasutuse valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

/digitaalselt allkirjastatud/

Betty Blös

Vandeauditiir, litsents nr 664

BDO Eesti AS

Tegevusluba nr 1

A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn

/digitaalselt allkirjastatud/

Laile Kaasik

Vandeauditiir, litsents nr 511

LK Konsultatsioonid OÜ

Tegevusluba nr 290

Pärnu mnt 12, 10146 Tallinn

15. aprill 2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (registrikood: 90006006) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
BETTY BLÖS	Vandeaudiitor	15.04.2019
LAILE KAASIK	Vandeaudiitor	15.04.2019

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Piirkondlikku/kohalikku elu edendavad ja toetavad ühendused ja fondid	94992	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6279700
Faks	+372 6279701
E-posti aadress	eas@eas.ee